

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лебедик Л.В., д.пед.н., доц.

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка
м. Полтава, Україна, lebedyk_lesya@ukr.net

Анотація: Інформаційні технології в підготовці фахівців для закладів позашкільної освіти поділяються на три категорії: 1) не інтерактивні – друковані матеріали, аудіо- й відеоносії; 2) інтерактивні – електронні підручники, тести контролю знань, засоби мультимедіа; 3) відеоконференції – сучасні засоби телекомунікації через аудіоканали, відеоканали і комп'ютерні мережі.

Ключові слова: інформаційні технології, електронні технології навчання, педагог закладу позашкільної освіти

У час військової агресії в Україні одним із креативних мотиваційних засобів підготовки фахівців для закладів позашкільної освіти є створення практико-спрямованого інформаційного освітнього середовища (цифрового середовища) закладу вищої освіти. Оволодіння навичками інформаційних технологій у закладі вищої освіти багато в чому визначає успішність підготовки фахівців для закладів позашкільної освіти.

Здебільшого увага вітчизняних (В. Биков, Р. Гуревич, Т. Гусак, В. Кремень, К. Корсак, В. Кухаренко, М. Михальченко, Л. Лещенко, Т. Олійник, Н. Сиротенко, П. Стефаненко, В. Стрельников [4–8], О. Третяк та ін.) і зарубіжних дослідників (Дж. Андерсон, Т. Едвард, А. Огур, Д. Парриш, Ст. Віллер, Дж. Мюллер, Р. Клінг, Р. Філіпс, Н. Хара та ін.) зосереджується на розкритті теоретичних та практичних аспектів інформаційних технологій у підготовці фахівців.

Інформаційні технології у підготовці фахівців розглядаються дослідниками як інноваційна форма навчання і освіти. «Інноваційні технології навчання» є не просто новими, а такими, що заперечують вже існуючі (від лат. *in* – префікс, що означає заперечення; *novatio* – оновлення, зміна – нововведення) [4, с. 114].

Проблема застосування інноваційних інформаційних технологій у підготовці фахівців для закладів позашкільної освіти потребує подальшої розробки, оскільки: а) недостатньо з'ясовані дидактичні особливості технологій інформаційного навчання, переваги і недоліки їхнього застосування; б) недостатньо застосовуються найбільш ефективні зарубіжні інноваційні інформаційні технології навчання, адаптовані до умов підготовки фахівців для закладів позашкільної освіти України, мало розробляються й апробуються власні технології; в) не відпрацьовано методичні рекомендації щодо розробки моделей інформаційного навчання, використання у підготовці фахівців для закладів позашкільної освіти є доцільним.

Тому метою дослідження є вияв можливостей застосування інноваційних інформаційних технологій для підготовки фахівців для закладів позашкільної освіти, важливих у сучасних умовах.

Інноваційний процес інформатизації освіти є сукупністю послідовних і цілеспрямованих дій, спрямованих на оновлення освіти, модифікацію мети, організації, змісту, технологій, форм і методів навчання й виховання, адаптації освітнього процесу до нових суспільно-історичних умов.

Суть інформаційних технологій у підготовці фахівців для закладів позашкільної освіти полягає у такій організації освітнього процесу, коли студент: 1) навчається самостійно за розробленою педагогом програмою; 2) є віддаленим від нього у просторі і часі; 3) може вести з ним діалог за допомогою засобів телекомунікації.

Всі інноваційні інформаційні технології підготовці фахівців для закладів позашкільної освіти, які застосовуються у закладі вищої освіти, можна розділити на три категорії: 1) не інтерактивні – друковані матеріали, аудіо- й відеоносії; 2) інтерактивні інформаційні технології навчання – електронні підручники, тести контролю знань, засоби мультимедіа; 3) відеоконференції – сучасні засоби телекомунікації через аудіоканали, відеоканали і комп'ютерні мережі [4, с. 104].

На кафедрі мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка переважно застосовуються такі види інформаційних технологій електронного навчання: відеоматеріали, якими можна замінити традиційні лекції; електронна пошта, яка використовується для передачі змісту навчальних дисциплін у формі творчих завдань, консультацій, забезпечення зворотного зв'язку студента і педагога; відеоконференції – технологія, яка, окрім вербального й візуального контактів, створює можливість спільного управління екраном комп'ютера з метою створення рисунків, схем, передачі фотографічного й друкованого матеріалу тощо; використовується для проведення: а) семінарів у мікрогрупах із 5–7 осіб; б) індивідуальних консультацій; в) обговорення фундаментальних проблем навчальної дисципліни; г) проведення оглядових лекцій; д) колективних обговорень результатів вивчення дисциплін тощо [4, с. 106–107].

За характером комунікації між педагогом і студентом інформаційні технології підготовці фахівців для закладів позашкільної освіти можна класифікувати на чотири типи: 1) самонавчання; 2) навчання «один на один»; 3) навчання «один з багатьма»; 4) навчання «багато з багатьма».

Зокрема: 1) перший тип технологій інформаційного навчання передбачає мінімальну участь педагога, студент самостійно працює з освітніми ресурсами, здійснює самонавчання через такі інформаційні технології, як бази даних, гіпермедіа, мультимедіа і мережу Інтернет; 2) навчання «один на один» забезпечує до запитів студента індивідуальний підхід, реалізується за допомогою телефону й електронної пошти; 3) інноваційні інформаційні технології навчання «один з багатьма», на жаль, не забезпечують активної ролі студента у комунікації з педагогом; ними є: а) лекції, записані на відео; б) так звані «е-лекції» як добірка навчального матеріалу, витягів зі статей і книг, які мають на меті підготувати студентів до наступних дискусій; в) серія навчальних електронних симпозіумів тощо; 4) інноваційні інформаційні технології навчання «багато з багатьма», які характеризуються активною взаємодією всіх

учасників освітнього процесу: а) аудіо-, аудіографічні і відеоконференції; б) традиційні активні методи, форми і технології навчання – дебати, рольові і ділові ігри, мозкові атаки тощо [4, с. 107].

Отже, комп'ютерні телекомунікації, інформаційні ресурси і послуги Інтернет за умови правильного їх використання дозволяють здійснити новий підхід до підготовки фахівців для закладів позашкільної освіти.

Список літератури

1. Корольок Р. І., Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх фахівців засобами електронних освітніх ресурсів в умовах коледжу. *Збірник наукових статей магістрів. Факультет товарознавства, торгівлі та маркетингу. Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.* Полтава: ПУЕТ, 2019. 425 с. С. 366–372. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/9153>
2. Лебедик Л. В. Підготовка викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2018. 425 с.
3. Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2020. 623 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8837>
4. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава: АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15703>
5. Стрельніков В. Ю. До проблеми складання тезаурусу інноваційних технологій навчання. *Вісник Київського національного ун-ту технологій та дизайну.* 2008. Т. 1. С. 20–23.
6. Стрельніков В. Ю. Проектування вчителем інтерактивних технологій навчання на основі електронних освітніх ресурсів. *Фізико-математична освіта.* 2017. Вип. 4(14). С. 348–351. URL: [:http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/publ/4-1-0-299](http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/publ/4-1-0-299)
7. Стрельніков В. Ю. Теоретичні засади технології інтенсивного електронного навчання. *Дидактика : часопис* / О. Ільченко (гол. ред.) : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. із міжнар. участю «Інноваційність в освіті : пошуки і перспективи розвитку», 22–23 листоп. 2016 р. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. Вип. 17. С. 237–241. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8783>
8. Стрельніков В. Ю. Технологія інтенсивного електронного навчання : вітчизняний та зарубіжний досвід. *Педагогічні науки.* Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. Вип. 66–67. С. 19–24. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7513>